

**MEDNARODNI SIMPOZIJ V OKVIRU BILATERALNEGA PROJEKTA SLOVENIJA-HRVAŠKA 2018 IN STOLETNICE
UNIVERZE V LJUBLJANI**

IZZIVI PREUČEVANJ MOBILNIH POSAMEZNIKOV IN SKUPIN V 21. STOLETJU,

sreda, 17.10. 2018.

Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Filozofske fakultete UL, Zavetiška 5, Ljubljana

10.00-10.05

UVODNI POZDRAV

Jaka Repič, predstojnik Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete UL

10.05-10.20

PREDSTAVITEV BILATERALNEGA PROJEKTA SLOVENIJA-HRVAŠKA (2018): "Življenjsko-stilske migracije na Hrvaškem in v Sloveniji / Migracije životnog stila u Hrvatskoj i Sloveniji"

Nataša Rogelja (ISIM, ZRC SAZU, Ljubljana) in Marijeta Rajković Iveta (FF ZG, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju)

10.20-13.30

ANTROPOLOŠKO RAZISKOVANJE MIGRACIJ V SLOVENIJI IN NA HRVAŠKEM: PREDSTAVITEV IZBRANIH PRIMEROV IN DISKUSIJA

O migracijah neljudi

Jernej Mlekuž (ISIM, ZRC SAZU)

Stvari oziroma neljudje igrajo ključno vlogo pri razumevanju migracij. Odprimo le za trenutek zgodovinske učbenike – migracije so bile pogojene in definirane z pojavom ter mobiliziranjem novih predmetov, tehnologij, naprav, živih organizmov, snovi..., kot so tisk, parni stroj, sladkorni trs, parnik, vlak, telegraf, nafta, kartografija, smodnik, birokracija, kataster, šola, internet, letala, krompirjeva plesen... Nič manj se neljudje ne izkažejo za pomembne in konstitutivne, če okvir zožimo na migrantske skupnosti. Neljudje so ključni za obstoj teh kot seveda vseh skupnosti. Pomislite, kakšne bi bile »slovenske« izseljenske skupnosti brez skupnih prostorov, domov, cerkva, potic, flancatov, kranjskih klobas, cvička, coca-cola, harmonik, zastav, časopisov, pisem, trtnih uši, pametnih telefonov ... Ne bi jih bilo! Z vsa resnostjo torej velja vzeti največkrat sarkastično floskulo, da so klobase in harmonika edini stvari, ki pri življenju ohranjajo izseljenske skupnosti. Referat bo kritično ugriznil v »človekocentričnost« migracijskih študij in predstavil kompleksna življenja in vloge neljudi v migrantskih skupnostih.

Migracije starejših: metodološke in teoretične zagate

Sanja Cukut Krilić (ISIM, ZRC SAZU)

Prispevek bo umestil migracije starejših ljudi v polje migracij življenjskega stila na primeru izbranih skupin starejših migrantov. Pri tem bo posebej opozoril na teoretične in metodološke zagate proučevanja tovrstnih gibanj prebivalstva in predstavil nekaj implikacij za oblikovanje socialnih, migracijskih in drugih blaginjskih politik na tem področju.

Stare osobe i grad - uvod u istraživanje iskustava bilokalnosti

Tihana Rubić (FF ZG)

Tihana Rubić će predstaviti pojedine inicijalne rezultate kvalitativnog, etnološkog i kulturnoantropološkog, istraživanja starenja i starih osoba u gradu Zagrebu. Za nastavak istraživanja starih osoba i starenja, predlaže se usmjerenost na strategije i odnose unutar obiteljskih zajednica i kućanstava, povezane s praksama bilokalnoga stanovanja u ljetnim i zimskim mjesecima. U fokusu bi bila motivacijska uporišta, valorizacije i emske percepcije starijih članova obiteljske zajednice i njihove (uglavnom unutarnje) sezonske bilokalnosti. Tema se nametnula u tijeku istraživanja starih osoba u gradu Zagrebu, kada je uočena česta nemogućnost dolaženja do sugovornika u određenim mjesecima u godini zbog njihova višemjesečnog boravka izvan Zagreba.

Metodološki izazvi preučavanj migracij v 21. stoletju: dve etnografski skici

Nataša Rogelja (ISIM, ZRC SAZU), Martina Bofulin (ISIM, ZRC SAZU)

Prispevek obravnava heterogene sodobne migracijske procese v luči metodoloških vprašanj in v kontekstu antropologije. Migracijske procese zaznamuje vse bolj poudarjena hibridnost (npr. v smislu poroznih meja med začasno in trajno migracijo), kar se posledično kaže v drobljenju raziskovalnih polj znotraj migracijskih študij, zaznavanju dinamičnih in prekrivajočih se procesov in množtvu terminoloških izrazov. Avtorici prispevka ugotavljata, da v primerjavi z dinamiko na pojavnih in teoretsko-raziskovalnih ravni, metodološka vprašanja nekoliko zaostajajo in jim zato velja v prihodnje posvetiti več pozornosti. Skozi shematični, prostorsko-časovni prikaz izbranih dveh primerov avtorici opozorita na porajajoča metodološka vprašanja ob raziskovanju migracijskih procesov v 21. stoletju, ki so pomembni tudi pri raziskovanju slovenskega izseljenstva.

Specifičnosti migracija životnog stila u Hrvatskoj

Marijeta Rajković Iveta (OEKA, FF ZG)

Marijeta Rajković Iveta prikazat će dio istraživanja na brsko-planinskim prostorima Velebita, Like, Moslavine i južne Dalmacije. Zašto se ljudi odlučuju na kupnju drugog doma, odnosno svoj dom u urbanim središtima (Hrvatske, država zapadne Europe ali i Kanade i Venezuele) dio godine ili trajno zamjenjuju životom u drugom domu. U izlaganju će problematizirati možemo li pojedinačna i obiteljska migracijska iskustva tj. njihovo preplitanje prikazati u poznatim migracijskim tipologijama. Utjecaj povijesti iseljavanja s hrvatskog etničkog prostora, makrokontekst (politički, ekonomski) i mikrokontekst na navedene migracije. Odnosno utjecaj ovih migracija na revitalizaciju i održivi razvoj ruralnih područja, arhitekturu i kulturu stanovanja, obiteljski život i razvoj turizma.

Međunarodni migranti u Zagrebu – raznolikost migracijskih iskustava

Petra Kelemen (OEKA, FF ZG)

Petra Kelemen će predstaviti istraživanje međunarodnih migranata u Zagrebu, koje je provedeno u okviru projekta "Stvaranje grada: prostor, kultura i identitet" (2014. – 2018.). Ukratko će predstaviti ekonomske aktivnosti migranata te njihovu emocionalnu povezanost sa Zagrebom. Naglasit će se mnogostrukost motiva za dolazak u Zagreb i raznolikost migracijskih putanji. Pritom se na ovom slučaju želi pokazati kako se složenost i raznolikost migracijskih iskustava opiru jednoznačnom svrstavanju u istraživačke i statusne kategorije.

Migracije iz urbanih u ruralna područja potaknute konceptom održivog stanovanja

Sanja Lončar (OEKA, FF ZG)

Sanja Lončar će ukazati na mogućnosti i potrebe komparativnih međunarodnih istraživanja migracija (visokoobrazovanih) pojedinaca, obitelji i zajednica iz urbanih u ruralne prostore, a povezanih s idejama održivosti te s idejama o zdravom (kvalitetnijem) načinu života. Pokazat će neke od rezultata istraživanja provedenih u središnjoj Hrvatskoj (Vukomerić u Turopolju; Blatuša i Trnovac na Banovini)

tijekom 2011.-2012. te 2015. godine koji ukazuju na transregionalnu i transnacionalnu povezanost ovih pojedinaca i zajednica zahvaljujući različitim edukativnim aktivnostima (pohađanje radionica, volontiranje i dr.) te razmjeni znanja i iskustava.

Od birokratskega izbrisa do odriivanja na meji na robu EU

Sarah Lunaček Brumen (EIKA, FF LJ)

V prispevku bo avtorica skušala ugotoviti glavne poteze praks in sprememb praks državnih organov Ministrstva za notranje zadeve (odločevalcev, centra za tujce in policije) po zaprtju t.i. Balkanskega koridorja. Poleg postavitve žice na meji kot fizične ovire ljudem na poti, so bili prosilci za azil, ki so ostali v Sloveniji, podvrženi dolgotrajnim postopkom, ki so se le izjemoma končali s podelitvijo mednarodne zaščite (razen v primeru prihoda po kvotah). To je proizvedlo obliko pravnega izbrisa vse več oseb, ker so osebam z zavrnjenimi prošnjami pravice skrajno omejene in so obsojeni na življenje v limbu. Poleg dejanskih deportacij, ki so postale pogostejše, so se zaostriale tudi druge prakse onemogočanja dostopa do pravic, kot je na primer združitev z družino. V zadnjem letu se je povečalo tudi fizično nasilje, saj so se t.i. zavrnitve na meji (oziroma pushbacki) številčno povečale. Ker informacij o pushbackih ni bilo mogoče zbirati v Sloveniji, so pričevanja zbrale nevladne organizacije (Pravno informacijski center in Amnesty international) in aktivisti v Bosni. Podobno kot na Hrvaškem so se pojavili poskusi kriminalizacije prizadevanj za omogočanje dostopa do informacij o pravicah. V kontekstu predvolilnega boja se je dodatno okrepil sovražni govor in videti je, da ne brez posledic. Slovenija in Hrvaška sta ponovno prevzeli vlogo vojnih krajin in varuhinj Šengenske meje, pri čemer obenem nastopata v vlogi nasilnega Balkana, kjer naj ne bi bile kršitve pravic nič nenavadnega.

S pankom čez dolgcajt: drobec iz spominov mladih beguncev iz Bosne in Hercegovine

Alenka Bartulović (EIKA, FF LJ), Miha Kozorog (EIKA, FF LJ)

V času vojne v Bosni in Hercegovini je nekaj mladih deklet in fantov našlo svoj začasni dom v begunskih centrih v Sloveniji. Čeprav so bili prek šol bolje vključeni v slovensko družbo kot starejši begunci, so živeli pod vtisom ponavljajočih urnikov, monotonosti in dolgčasa družbeno marginaliziranih begunskih centrov. Referat bo predstavil glasbeni kolektiv Nešto između iz centra v Ilirski Bistrici, ki je v veliki meri nastal prav kot odziv na dolgčas. Pomemben dejavnik v razvoju te skupine pa je bila tudi lokalna underground scena, ki je skupini pomagala rahljati obstoječa razmerja znotraj in zunaj centra. Referat torej upošteva vrsto dejavnikov z vplivom na begunsko izkušnjo, in sicer občutenje časa, kreativno samoangažiranje in podporno okolje.

Antropologija migracij v anti-imigracijskem kontekstu

Uršula Lipovec Čebren (EIKA, FF LJ)

Kako se v anti-imigracijskem vzdušju, ki danes zaznamuje vedno večji del Evrope, ukvarjati z antropologijo migracij? Na kakšen način raziskovati v okolju, ki ga vse bolj oblikujejo ksenofobni, nacionalistični in rasistični politični diskurzi, za katere je priseljevanje ljudi iz svetovnega Juga utelešenje zla? Kako bogato raziskovalno tradicijo antropologije migracij, njenih teoretskih konceptov, terminoloških rešitev in metodoloških pristopov misliti v državi, ki jo obdaja neprehodna ograja? Čeprav odgovori na ta vprašanja niso enostavni, pa predstavljajo izziv, s katerim se moramo kot raziskovalci in raziskovalke na področju migracij čimprej soočiti.

ZRC SAZU, Novi trg 2, sejna soba 1. nadstropje

17.00-17.45

The touch of globalization - foreign amenity migrants in Slovenia (key-note lecture)

Barbara Lampič (FF UL, Department of Geography)